

**CONSILIUL DE
SUPRAVEGHERE
A ACTIVITĂȚII
DE AUDIT**

**INFORMAȚIA PRIVIND PIAȚA
SERVICIILOR DE AUDIT ÎN
ANUL 2013**

Contextul

Acest studiu sintetizează rezultatele analizei datelor ce țin de activitatea de audit efectuat de Serviciul de control și verificare din cadrul Consiliului de supraveghere a activității de audit.

Prin efectuarea analizei periodice a pieței serviciilor de audit și publicarea acesteia, Consiliul urmărește să informeze auditorii, societățile de audit, asociațiile profesionale, precum și publicul despre evoluțiile recente pe piața serviciilor de audit, ținând cont de rolul pe care îl are auditul în servirea interesului public.

Datele care au stat la baza analizei, au fost colectate din următoarele surse:

- Registrul de stat al societăților de audit și auditorilor întreprinzători individuali
- Registrul de stat al auditorilor
- Situațiile financiare
- Informațiile privind respectarea procedurilor de control al calității lucrărilor de audit
- Rapoartele privind transparența societății de audit, a auditorului întreprinzător individual în cazul efectuării auditului la entități de interes public,

Situațiile financiare, Informația și rapoartele privind transparența sînt prezentate anual de societățile de audit, auditorii întreprinzători individuali Consiliului de supraveghere a activității de audit în conformitate cu art. 10 alin. (5) din Legea nr. 61-XVI din 16.03.2007 privind activitatea de audit. Registrele sînt publice, extrasele din acestea fiind plasate pe pagina web a Ministerului Finanțelor.

Informația privind societățile de audit

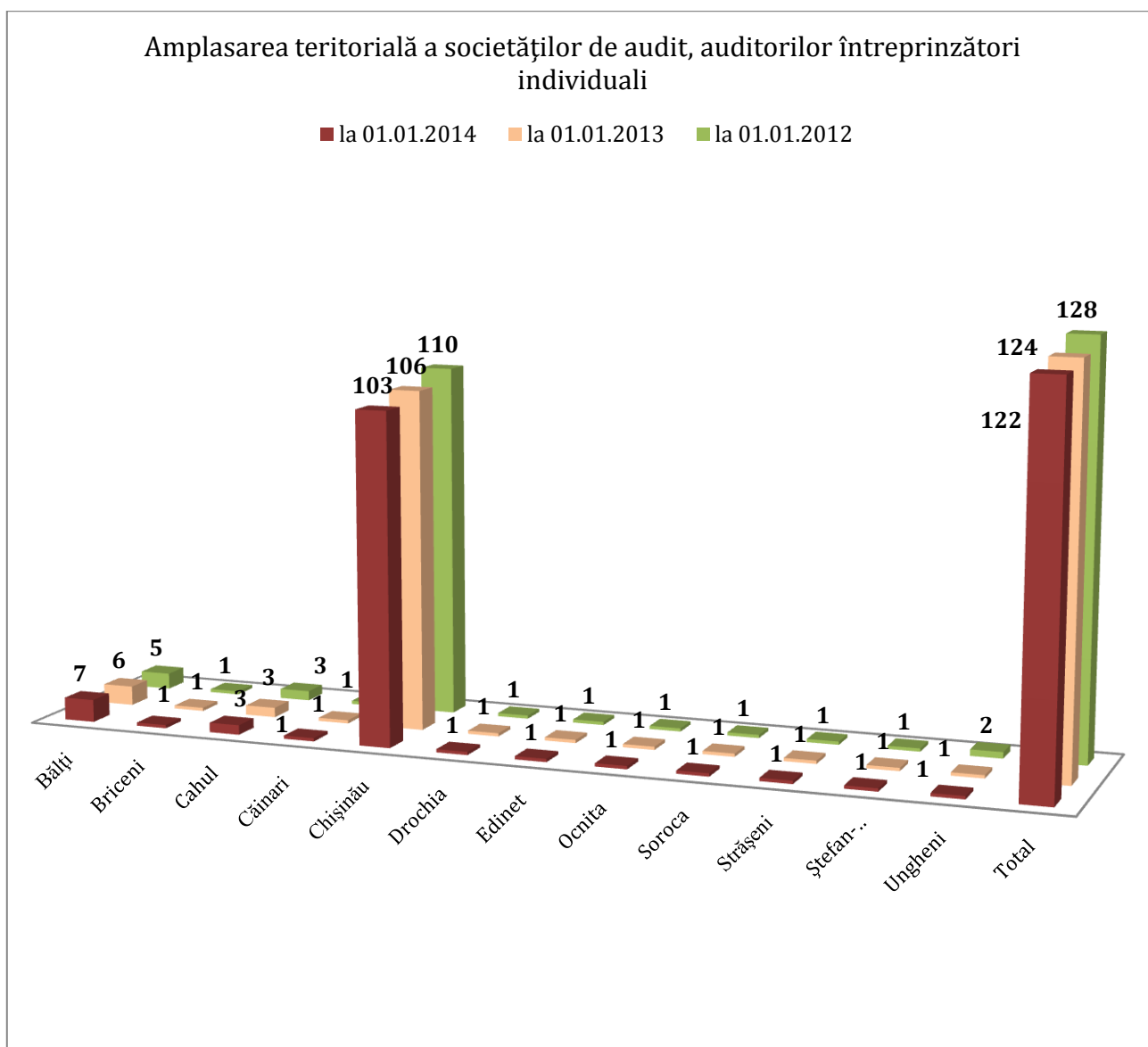
În anul 2013, își desfășurau activitatea 125 de societăți de audit, auditori întreprinzători individuali. În cursul anului 2013 și-au încetat activitatea 7 societăți de audit. În aceeași perioadă au fost înregistrate în Registrul de stat al societăților de audit și auditorilor întreprinzători individuali 5 societăți de audit.

Numărul total al societăților de audit, auditoriilor întreprinzători individuali care au activat în 2013	125
<i>dintre care:</i>	
✓ Numărul societăților de audit, auditorilor întreprinzători individuali care figurează în Registrul de stat la data de 01.01.2014	122
✓ Numărul societăților de audit, auditorilor întreprinzători individuali care au activat în 2013 dar nu mai figurează în Registrul de stat la data de 01.01.2014	3

Din punct de vedere al formei juridice și de proprietate, structura societăților de audit, auditorilor întreprinzători individuali este următoarea:

	La situația din 01.01.2014	La situația din 01.01.2013
Societate cu răspundere limitată	114	116
<i>dintre care :</i>		
✓ <i>cu capital străin</i>	6	5
✓ <i>cu capital mixt</i>	2	1
Societate pe acțiuni	3	3
<i>dintre care :</i>		
✓ <i>cu capital mixt</i>	1	1
Întreprinzător individual	5	5

În privința amplasării teritoriale în perioada 2011-2013, în or. Chișinău activau în jur de 85% din numărul total de societăților de audit și auditorilor întreprinzători individuali.

Informația privind auditorii

La situația din 01.01.2014 numărul auditorilor certificați care figurau în Registrul de stat al auditorilor este de 257, în raport cu începutul anului 2013, când figurau 240 de auditori.

Pe parcursul anului 2013:

- 14 auditori au obținut certificatele de calificare
- unui auditor i-a fost retras certificatul de calificare
- doi auditori și-au suspendat activitatea
- un auditor și-a reluat activitatea.

Număr	La situația din 01.01.2014	La situația din 01.01.2013
Total auditori	257	240
Auditori ce dețin certificate de calificare pentru auditul companiilor de asigurare	10	11
Auditori ce dețin certificate de calificare pentru auditul instituțiilor financiare	21	14
Auditori ce dețin certificate de calificare pentru auditul participanților profesioniști la piața financiară nebancaară	24	21

În conformitate cu datele declarate de societățile de audit în anul 2013 numărul auditorilor care dețineau certificate internaționale în domeniul contabilității și auditului este de 38, dintre care:

- ACCA (Association of Chartered Certified Accountants Qualification) – 12
- CAP (Certified Accounting Practitioner) – 16
- CIPA (Certified International Professional Accountant) – 5
- DipIFR (Diploma in International Financial Reporting) – 5.

În anul 2012 36 de auditori dețineau certificate internaționale în domeniul contabilității și auditului.

Informația privind activitatea de audit

Tipul de activitate desfășurat de societățile de audit în anul 2013, în comparație cu anul 2012, este prezentat în tabelul de mai jos.

	2013		2012	
	Număr	%	Număr	%
Total societăți de audit, auditori întreprinzători individuali	125	100	139	100
<i>dintre care :</i>				
✓ Societăți de audit, auditori întreprinzători individuali care au desfășurat activitate de audit* și au prestat servicii prevăzute în art. 6 al Legii privind activitatea de audit	93	74	103	74
✓ Societăți de audit care au prestat doar serviciile prevăzute de art. 6 al Legii privind activitatea de audit	22	18	16	12
✓ Societăți de audit care nu au avut activitate	9	7	16	11
✓ Societăți de audit referitor la care lipsește informația, din cauza neprezentării acesteia	1	1	4	3

*activitatea de audit include auditul situațiilor financiare anuale și/sau situațiilor financiare anuale consolidate, misiuni de revizuire, misiuni de asigurare și prestarea serviciilor conexe

Rapoartele privind transparența pe anul 2013 au fost prezentate de 15 societăți de audit menționate mai jos. Rapoartele privind transparența sînt prezentate în cazul efectuării auditului la entități de interes public și sînt plasate pe pagina web a Ministerului Finanțelor.

„Afex Service” SRL

„Audit – Concret” SA

„Audit Sedan” SRL

„Audit-Complex” SRL

„Deloitte & Touche” SRL

„Ecofin-Audit Service” SRL

„Ernst & Young” SRL

„Evilegis Audit” SRL

„First Audit Internațional” SA

„Grant Thornton Audit” SRL

„KPMG Moldova” SRL

„Moldauiding” SRL

„Niscom Audit Service” SRL

„Optimaudit” SRL

„Pricewaterhouse Coopers Audit”
SRL

Conform legislației în vigoare în anul 2013, entitățile de interes public sînt cele care au importanță deosebită pentru public datorită domeniului (tipului) de activitate și care reprezintă o instituție bancară, un fond de investiții, o companie de asigurări, un fond nestatal de pensii, o societate comercială a cărei acțiuni se cotează la Bursa de Valori a Republicii Moldova.

În anul 2013 tipurile de servicii prestate de societățile de audit, auditorii întreprinzători individuali au fost următoarele:

Contracte / Număr	2013	2012
✓ Contacte de audit privind efectuarea auditului situațiilor financiare anuale și/sau situațiilor financiare anuale consolidate	841	886
✓ Contracte privind misiunile de revizuire	47	64
✓ Contracte privind misiunile de asigurare	5	3
✓ Contracte privind prestarea serviciilor conexe <i>inclusiv:</i>	209	205
▪ <i>proceduri convenite (conform ISRS 4400)</i>	193	198
▪ <i>compilarea situațiilor financiare (conform ISRS 4410)</i>	16	7
✓ Numărul contractelor privind prestarea serviciilor prevăzute de art. 6 al Legii privind activitatea de audit	1.105	1.202

În ceea ce privește auditul situațiilor financiare anuale și/sau situațiilor financiare anuale consolidate, informația în detaliu este prezentată în tabelul de mai jos.

Contracte / Număr	2013	2012
TOTAL	841	886
✓ audit obligatoriu	363	372
▪ entități de interes public	37	42
instituții financiare	15	18
fonduri de investiții	-	-
companii de asigurări	17	19
fonduri nestatale de pensii	-	-
societăți comerciale ale căror acțiuni se cotează la Bursa de Valori a R.M.	5	5
▪ alte entități conform prevederilor legislației în vigoare	326	330
✓ audit solicitat	478	514

În perioadele de raportare 2013 au fost întocmite de către societățile de audit, auditori întreprinzători individuali 892 de rapoarte ale auditorului care, în funcție de opinia exprimată de auditor, sînt detaliate mai jos.

	2013		2012	
	Număr	%	Număr	%
Numărul total al rapoartelor auditorului întocmite*	892	100	928	100
<i>dintre care :</i>				
✓ opinie nemodificată	759	85	825	89
✓ opinie modificată	133	15	103	11
<i>dintre care :</i>				
▪ opinie cu rezerve	111	13	90	9,5
▪ opinie contrară	2	0,2	5	0,5
▪ imposibilitatea exprimării opiniei	20	2,2	8	1

* numărul total al rapoartelor auditorului întocmite pentru perioada raportată, ținînd cont de numărul total al contractelor de audit încheiate și realizate privind efectuarea auditului obligatoriu sau solicitat al situațiilor financiare anuale și/sau situațiilor financiare anuale consolidate

O structurare a societăților de audit, auditorilor întreprinzători individuali în funcție de mărimea venitului obținut din activitatea de audit, incluzând și alți indicatori este prezentată în Anexă.

În conformitate cu Legea privind activitatea de audit, societățile de audit, auditorii întreprinzători individuali sînt obligați să încheie contracte de asigurare de răspundere civilă profesională și/sau să constituie provizioane pentru a asigura riscul de audit. Scopul asigurării riscului de audit constă în asigurarea răspunderii societății de audit, auditorului întreprinzător individual pentru prejudiciul cauzat entității auditate, solicitantului de audit în urma exprimării de către auditor a unei opinii de audit necorespunzătoare în cazul în care situațiile financiare conțin denaturări semnificative.

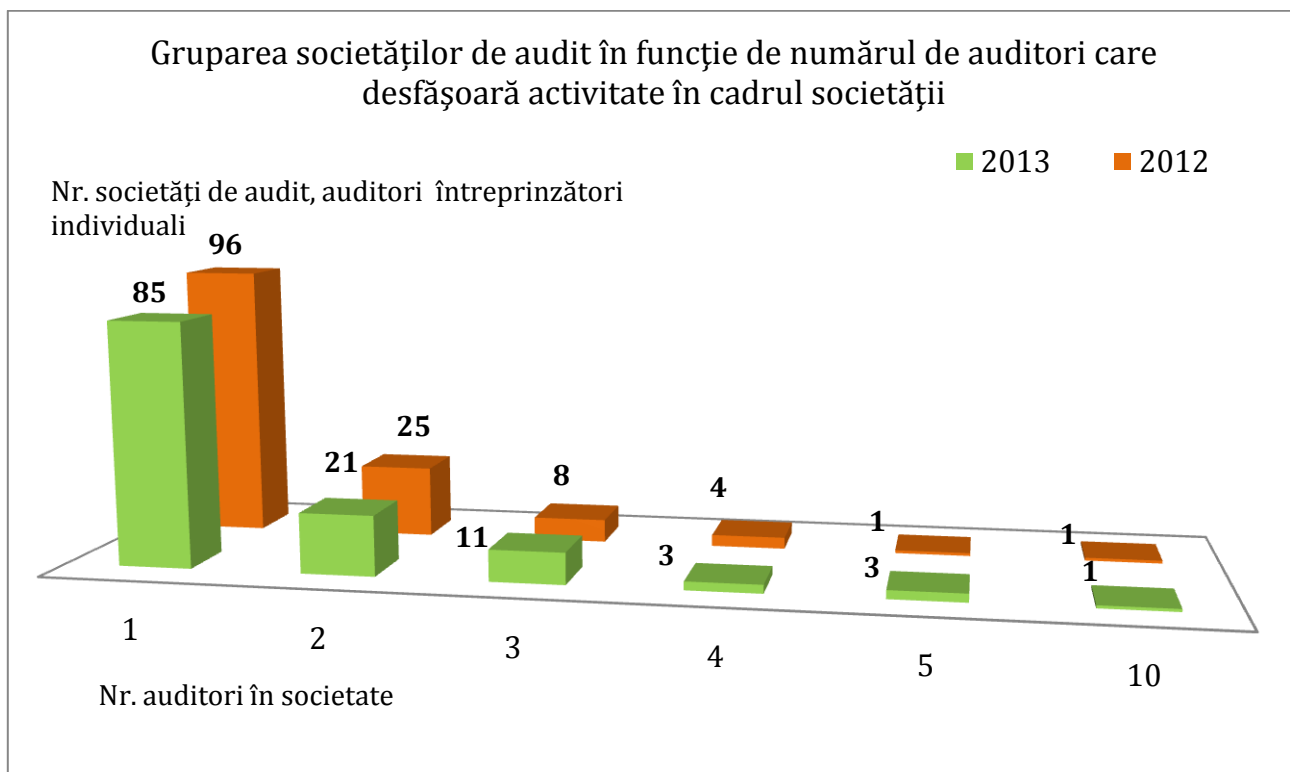
Din cele 88 de societăți de audit, auditori întreprinzători individuali care au efectuat auditul situațiilor financiare anuale și/sau al situațiilor financiare anuale consolidate:

- 54 au optat pentru constituirea provizioanelor ca modalitate de asigurare a riscului de audit,
- 37 au încheiat contracte de asigurare de răspundere civilă profesională
- 3 au utilizat ambele modalități de asigurare a riscului de audit.

Conform datelor prezentate în Informația privind respectarea procedurilor de control al calității, la sfîrșitul anului 2013 efectivul societăților de audit, auditorilor întreprinzători individuali era următorul:

Salariați la sfîrșitul perioadei de gestiune	2013	2012
✓ Auditori	197	201
✓ Stagiari	65	75
✓ Alți angajați	323	325
Total	585	601

În cea mai mare parte a societăților de audit, auditorilor întreprinzători individuali (71%) a desfășurat activitatea cîte un auditor.

Conform Ordinului nr. 150 din 22.11.2010 cu privire la aprobarea Normelor de pregătire profesională a stagiarii în activitatea de audit, stagiul poate fi efectuat în cadrul unei societăți de audit, auditor întreprinzător individual care a avut în derulare cel puțin 2 angajamente de audit în anul precedent.

Astfel, în baza prevederilor legale și datelor prezentate în informațiile privind respectarea procedurilor de control al calității lucrărilor de audit pentru anul 2013, în anul 2014 dintre cele 122 de societăți de audit, auditori întreprinzători individuali 69 (56%) de societăți de audit, auditori întreprinzători individuali respectă criteriul și pot avea stagieri.

În anul 2013, din cele 124 de societăți de audit, auditori întreprinzători individuali 77 (62%) de societăți de audit, auditori întreprinzători individuali corespundeau criteriului și puteau avea stagieri. În anul 2012 81 (63%) de societăți de audit, auditori întreprinzători individuali din 128 au corespuns criteriului.

Lista societăților de audit, a auditorilor întreprinzători individuali care pot avea stagieri pe parcursul anului 2014 este plasată pe pagina web a Ministerului Finanțelor.

Potrivit prevederilor Legii privind activitatea de audit, auditorii și societățile de audit pot să se asocieze în asociații profesionale. În 2013 în Republica Moldova au activat 3 asociații a auditorilor și societăților de audit:

- Asociația contabililor și auditorilor profesioniști din Republica Moldova (ACAP);
- Asociația auditorilor și societăților de audit din Republica Moldova AFAM;
- Asociația auditorilor și consultanților în management (AACM).

Apartenența societății de audit, a auditorului întreprinzător individual și a auditorilor la o asociație profesională	Societăți de audit, auditori întreprinzători individuali			Auditori		
	La 1 ianuarie 2014	La 1 ianuarie 2013	La 1 ianuarie 2012	La 1 ianuarie 2014	La 1 ianuarie 2013	La 1 ianuarie 2012
ACAP	31	30	29	125	123	123
AFAM	27	27	31	50	50	54
AACM				14	19	16
Nu aparține	64	67	68	85	72	70
Total	121	124	128	274*	264*	263*

* la situația din 01.01.2014 17 auditori sînt membri a 2 asociații profesionale; la 01.01.2012 și la 01.01.2012 - 24 auditori.

ANEXA

Mărimea venitului din activitate de audit pe SA, AÎI (lei)	2013						2012			
	Numărul SA, AÎI grupate în funcție de mărimea venitului din activitatea de audit	Venitul general cumulat pe grupuri de societăți (lei)	Venitul cumulat din activitatea de audit pe grupuri de societăți (lei)	% din totalul venitului din activitatea de audit	Număr angajați *		Numărul SA, AÎI grupate în funcție de mărimea venitului	Venitul cumulat din activitatea de audit pe grupuri de societăți (lei)	% din totalul venitului din activitatea de audit	Numărul total de angajați *
					Total	din care auditori				
> 5.000.000	5	45.902.940	35.236.476	58	120	24	4	31.572.405	55	101
1.000.000 - 5.000.000	3	15.411.769	11.295.718	19	51	8	5	13.563.830	24	79
500.000 - 1.000.000	7	6.273.718	4.383.744	7	52	13	3	2.103.247	4	42
100.000 - 500.000	33	19.960.127	7.576.573	13	177	60	35	7.314.950	13	178
50.000 - 100.000	17	2.588.815	1.230.826	2	51	24	18	1.257.731	2	59
1 - 50.000	28	4.106.207	597.619	1	57	34	38	879.302	2	90
Total	93	94.243.576	60.320.956	100%	508	163	103	56.691.465	100%	549

* numărul total de salariați angajați la sfârșitul perioadei de gestiune include numărul auditorilor, numărul stagiarelor în activitatea de audit și numărul altor angajați (contabili, consultanți, etc.)

SA – societate de audit

AÎI - auditorilor întreprinzători individuali